

معرفی کتاب

قرآن کلام خدا بوده و محتوا و الفاظ آن از سوی خداوند آمده است. از این رو فهم، تفسیر و درک دقیق و صحیح معانی آیات آن اهمیت فراوانی دارد. یکی از روش‌های فهم و تفسیر آیات مبارکه قرآن کریم استخدام علوم تجربی است. یعنی علوم تجربی «قطعی» ابزاری برای تفسیر و توضیح اشارات علمی آیات قرآن باشد، با توجه به این نکته که تمام معیارها و ضوابط تفسیر صحیح نیز رعایت گردد و در این مسیر، تحمیل و استخراجی صورت نپذیرد.

کتاب حاضر برای تدریس تدوین شده است و با این هدف که تفسیر علمی قرآن را به عنوان یکی از مطالعات میان‌رشته‌ای معاصر و نوآمد معرفی کند. مطالعاتی که هر ساله زمینه‌ساز پیدایش رشته‌های تخصصی در حوزه تفسیر قرآن و نیز نگارش تفاسیر تخصصی می‌شود.

ویژگی‌های کتاب

۱. برای نخستین بار کتابی با این موضوع برای تدریس در حوزه علمیه نگارش یافته و از این بابت کاملاً منحصر به فرد است.
۲. برای تدریس ساده‌تر، کتاب به صورت نظام‌مند تدوین شده و در چارچوب فصولی که هر فصل موضوع چند جلسه درس قرار گیرد.
۳. ابتدای هر فصل، هدف از مطالب طرح شده در آن بیان شده، همراه با مقدمه‌ای برای شرح بیشتر.
۴. استفاده فراوان از نمودارهای درختی برای نمایش بهتر طبقه‌بندی‌ها
۵. ارائه پرسش‌هایی در انتهای هر فصل از کتاب که می‌تواند فرصتی برای ارزیابی طلبه از یادگیری خود باشد.
۶. طرح موضوعات پژوهشی متناسب با موضوع هر فصل
۷. معرفی و مأخذشناسی منابع علمی در پایان هر فصل، برای مطالعه بیشتر
۸. بیان نمونه‌های واقعی منتشر شده از تفاسیر علمی صحیح و ناصحیح، همراه با توضیح دلایل و روش‌شناسی هر کدام از نمونه‌ها

سرفصل‌های کتاب

محور اول: مفهوم‌شناسی و مباحث نظری
بخش نخست کتاب در ضمن دو فصل به بیان مفاهیم اصلی «تفسیر علمی» پرداخته است. ابتدا تعریف علم و تفسیر به صورت جداگانه و سپس در کنار هم و در قالب تفسیر علمی بیان شده، روش‌شناسی آن و در نهایت رابطه قرآن با علم و گستره این رابطه توصیف شده است.

محور دوم: مبانی و ضوابط تفسیر علمی
بخش دوم کتاب مبانی تفسیر علمی و ضوابط و قواعد آن را بیان می‌کند و شرایطی را متذکر می‌شود که مفسّر علمی باید واجد آن‌ها باشد.

محور سوم: بررسی روش‌ها
کتاب در بخش سوم ضمن دو فصل به معرفی و روش‌های مرسوم و معتبر در تفسیر علمی پرداخته و شیوه تعامل قرآن و علوم، نقش و تأثیر هر کدام در دیگری را شرح می‌دهد.

محور چهارم: آسیب‌شناسی
آخرین بخش کتاب بیان نمونه‌هایی واقعی از کتاب‌های تفسیر است که دچار اشتباهاتی در تفسیر علمی شده‌اند. این نمونه‌ها دسته‌بندی شده و اقسام آسیب‌های تفسیر علمی را شکل داده‌اند.

فهرست درس‌ها

درس اول و دوم: تعریف علم و تفسیر
درس سوم: تعریف تفسیر علمی
درس چهارم: معرفی تفسیر میان‌رشته‌ای
درس پنجم: اعجاز علمی قرآن
درس ششم: نظریه‌پردازی علمی
درس هفتم: روش‌شناسی تفسیر
درس ۸ و ۹: قرآن و علم
درس دهم: مبانی تفسیر علمی
درس ۱۱: قواعد تفسیر علمی
درس ۱۲: شرایط مفسّر علمی
درس ۱۳ تا ۱۵: روش‌های تفسیر علمی، موضوعی، تطبیقی و میان‌رشته‌ای
درس ۱۶ و ۱۷: نقش متقابل قرآن و علوم
درس ۱۸: اقسام آسیب‌های تفسیر علمی
درس ۱۹ تا ۲۱: بررسی نمونه‌های تفسیر علمی غیرمعتبر، تعارض نظریه‌ها و آثار گونه‌های مختلف آن

برای تهیه کتاب و یا ارسال انتقادات و پیشنهادات خود، به صورت حضوری به نشانی مراجعه فرموده و یا برای ارتباط مجازی با پیام‌رسان و یا تلفن مرکز تدوین کتب تماس حاصل فرمایید.

نمونه متن کتاب

برخی بر این باورند که قرآن و علم تقریباً از همدیگر جدا هستند؛ به عبارت دیگر قرآن به مسائل اخروی پرداخته و مسائل دنیوی را به مردم واگذار کرده است. همان‌طور که گذشت، سرچشمه این دیدگاه را می‌توان در سخنان شاطبی که در مخالفت با دیدگاه غزالی بیان کرده است یافت: «قرآن برای بیان احکام آخرت و مسائل جنبی آن آمده است». البته چهره جدیدی از این دیدگاه را در سخنان کسانی می‌یابیم که می‌گویند قرآن فقط مثال‌های علمی زده است. **بررسی:** این دیدگاه ذیل مباحث رابطه قرآن و علم بررسی، و روشن شد که قرآن کریم بارها به مباحث علوم طبیعی و علوم انسانی پرداخته و گزاره‌های متعدّد علمی آن گزارش و اخبار از جهان طبیعت (مثل حرکت خورشید و نیروی جاذبه) است؛ همان‌طور که در زمینه تربیت، اقتصاد، سیاست، مدیریت، حقوق، مسائل اجتماعی و جامعه‌شناختی مطالب ارزنده‌ای دارد که در عصر حاضر توجه دانشمندان را جلب کرده است و گاهی در حدّ نظریه‌پردازی و اعجاز علمی مطرح می‌شود و مبانی و اهداف علوم انسانی را جهت‌دهی می‌کند.

همکاران تألیف

محمدعلی رضایی اصفهانی
کارشناس علوم قرآنی

کارشناس: حجت الاسلام
رسول جعفریان

آیت الله مهدوی کنی
دبیر کمیته انقلاب اسلامی

سیدحسین حسینی تبریزی
متخصص منطق ارسطویی

شهریار زرشناس
جامعه‌شناس فرهنگی

عبدالکریم محمدخانی
ویراستار و تدوین متون

محمدصادق شیرودی
کارشناس زبان‌شناسی

سیدسجاد کریمی قدوسی
گردآوری مسائل و نمونه‌ها